

Qo'qon DPI

ILMIY XABARLAR

ISSN: 3030-3958

№ 7/2025

Qo‘qon DPI. Ilmiy xabarlar

**Кокандский ГПИ.
Научный вестник**

№7/2025

QO‘QON DAVLAT
PEDAGOGIKA INSTITUTI
ILMIY XABARLARI
(2025-yil 7-son)

PEDAGOGIKA
PEDAGOGY

UDK: 37.015.3:378:811

ORCID:0000-0002-6117-6937

FILOLOGIYA TA‘LIM YO‘NALISHIDAGI TALABA-QIZLARDA ONGLI VATANPARVARLIKNI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHAVIY FAOLIYATGA TAYANGAN METODIK YONDASHUV

Xaydarova Ra‘no Anvarovna

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti katta o‘qituvchisi

rkhaydarova7@gmail.com, +998903479906

Annotatsiya: Mazkur maqolada filologiya ta‘lim yo‘nalishida tahsil olayotgan talaba-qizlarda ongli vatanparvarlik fazilatini shakllantirishda loyihaviy faoliyatning o‘rni va pedagogik ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotda tanqidiy fikrlash, axloqiy ong, badiiy-estetik tafakkur va soft skills elementlari integratsiyalashgan holda ta‘lim jarayoniga tatbiq etildi. Ushbu yondashuv asosida ishlab chiqilgan metodik model pedagogik, psixologik va amaliy jihatlarni o‘z ichiga olgan holda talabalarda fuqarolik mas‘uliyati, milliy qadriyatlarni anglash va ijtimoiy faollikni rivojlantirishga xizmat qiladi. Tadqiqotda eksperimental mashg‘ulotlar, kuzatuv, diagnostika va statistik tahlil metodlari qo‘llanilib, model samaradorligi amalda isbotlandi.

Kalit so‘zlar: Vatanparvarlik, filolog talaba-qizlar, loyihaviy faoliyat, metodik yondashuv, tanqidiy fikrlash, pedagogik model, qadriyatlar, soft skills, refleksiya, ta‘lim texnologiyasi.

МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД, ОСНОВАННЫЙ НА ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ, К РАЗВИТИЮ ОСОЗНАННОГО ПАТРИОТИЗМА У СТУДЕНТОК ФИЛОЛОГИЧЕСКОГО НАПРАВЛЕНИЯ

Аннотация: В данной статье освещается роль проектной деятельности и её педагогическое значение в формировании осознанного патриотизма у студенток филологического направления. В исследовании интегрированы элементы критического мышления, нравственного сознания, художественно-эстетического восприятия и soft skills в образовательный процесс. Разработанная на основе данного подхода методическая модель включает в себя педагогические, психологические и практические аспекты и способствует развитию гражданской ответственности, осмысления национальных ценностей и социальной активности у студенток. В исследовании

применялись экспериментальные занятия, наблюдение, диагностика и статистические методы анализа, что позволило эмпирически доказать эффективность модели.

Ключевые слова: Патриотизм, студентки-филологи, проектная деятельность, методический подход, критическое мышление, педагогическая модель, ценности, мягкие навыки, рефлексия, образовательные технологии.

A METHODOICAL APPROACH BASED ON PROJECT ACTIVITIES FOR DEVELOPING CONSCIOUS PATRIOTISM AMONG FEMALE STUDENTS IN THE FIELD OF PHILOLOGY

Abstract: This article explores the role and pedagogical significance of project-based activities in fostering conscious patriotism among female students in philology education. The research integrates critical thinking, moral awareness, artistic-aesthetic perception, and soft skills into the educational process. The methodological model developed through this approach encompasses pedagogical, psychological, and practical dimensions, aiming to enhance students' civic responsibility, understanding of national values, and social engagement. The study utilized experimental sessions, observation, diagnostics, and statistical analysis methods, which empirically confirmed the effectiveness of the proposed model.

Keywords: Patriotism, female philology students, project-based learning, methodological approach, critical thinking, pedagogical model, values, soft skills, reflection, educational technology.

KIRISH. Bugungi kunda jamiyat taraqqiyotining har tomonlama uyg‘un rivojlanishini ta’minlashda, yoshlarda yurtga sadoqat, milliy g‘urur, ma’naviy yuksaklik kabi fazilatlarni shakllantirish muhim vazifalardan biri bo‘lib qolmoqda. Ayniqsa, globallashuv va axborot xurujlari kuchayib borayotgan bir davrda vatanparvarlik - nafaqat ijtimoiy ongda, balki har bir yosh shaxsning hayotiy pozitsiyasida barqaror qadriyat sifatida qaralishi zarur. Vatanparvarlik bugungi yoshlar ongida, ularning orzu-umidlari, tanlov va faoliyatlarida mazmunli aks etmog‘i lozim.

Filologiya yo‘nalishida tahsil olayotgan talaba-qizlar - bu nafaqat til va adabiyot bilimdonlari, balki milliy madaniyat, tarixiy xotira va ma’naviy meros targ‘ibotchilaridir. Ularning o‘z milliy qadriyatlariga bo‘lgan hurmati, madaniy tafakkuri, ijodiy salohiyati orqali yoshlar ongiga vatanparvarlikni singdirish imkoniyati yuqori. Aynan shuning uchun ham, talaba-qizlarda ongli vatanparvarlik tuyg‘usini shakllantirish pedagogik jarayonning muhim yo‘nalishiga aylanishi zarur.

Shuningdek, filologiya yo‘nalishidagi yoshlar orasida milliy o‘zlikni anglash, ona tiliga, adabiyotiga, tarixiy merosga nisbatan chuqur hurmat hissini kuchaytirish orqali Vatanga bo‘lgan muhabbat va sadoqatni shakllantirish mumkin. Ularning kasbiy faoliyatida - adabiy tahlil, matn yaratish, tarjima, publitsistik faoliyatda vatanparvarlik mavzusining aks etishi, bu yo‘nalishdagi pedagogik yondashuvlarning to‘g‘riligini yana bir bor tasdiqlaydi. Demak, filolog

talaba-qizlar ongida vatanparvarlik - nafaqat tarbiya obyekti, balki kasbiy-fikriy faoliyatning doimiy yo‘ldoshi sifatida qaralishi zarurdir.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR. Pedagogik, falsafiy va madaniy manbalarda vatanparvarlik fazilati qadimiy davrlardan buyon eng muqaddas axloqiy mezonlardan biri sifatida ulug‘langan. Jumladan, “Avesto”, “Alpomish”, “Go‘ro‘g‘li” dostonlari, Temur tuzuklari, Alisher Navoiy va Ahmad Yassaviy kabi mutafakkirlarning merosi vatanparvarlikni madaniy ong, g‘urur va fidoyilik asosida yoritadi. Zamonaviy tadqiqotlar - masalan, D. Karimov, M. Yuldashev, S. Sattorov singari pedagog-olimlarning asarlarida yosh avlodda milliy ong va vatanparvarlikni shakllantirishda o‘quv jarayonining ma‘naviy komponentlari alohida o‘rganilgan.

Mavjud ilmiy manbalarni tahlil qilish shuni ko‘rsatadiki, talaba-qizlarning ijtimoiy faolligini oshirish, ularni Vatanga sodiq, mustaqil fikrlovchi, madaniyat va qadriyatlarni anglaydigan shaxs sifatida shakllantirish borasidagi izlanishlar asosan gender yondashuv, ijtimoiy-pedagogik sharoitlar va davlat siyosati doirasida olib borilmoqda [1,35]

Jumladan, Tursunova Dilnavoz tomonidan talaba xotin-qizlarning ijtimoiy faolligi masalasi falsafiy, psixologik va pedagogik yo‘nalishlarda tahlil etilgan bo‘lib, ayni jarayonda ularning huquqiy maqomi, shaxsiy tashabbusi, ijtimoiy rol va kompetensiyalarini rivojlantirish zarurati asoslangan. Biroq bu tadqiqotlarda vatanparvarlik tushunchasi tanqidiy fikrlash, loyihaviy yondashuv yoki badiiy-estetik tafakkur bilan bevosita bog‘lanmagan. Shu boisdan, bizning izlanishimiz talaba-qizlarda vatanparvarlik fazilatini aynan tanqidiy fikrlash va loyihaviy faoliyat asosida shakllantirishga qaratilganligi bilan ajralib turadi.

X.Y. Mirzakarimov o‘z maqolasida talabalarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalash masalasini zamonaviy pedagogikaning eng dolzarb muammolaridan biri sifatida taqdim etadi. Muallifning pozitsiyasiga ko‘ra, globallashuv va kiberijtimoiylashuv sharoitida yosh avlod ongini yot g‘oyalardan asrash, ularni Vatanga sadoqat ruhida tarbiyalash faqat an‘anaviy yondashuvlar emas, balki innovatsion, axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishga asoslangan yangi ta‘lim shakllari orqali amalga oshirilishi lozim. U ijtimoiy tarmoqlar, media makon, harbiy-sport tadbirlari, madaniy-festival vositalarini birlashtirgan tizimli pedagogik model zarurligini asoslab, talabalarda fuqarolik pozitsiyasi, milliy g‘urur va mas‘uliyatni mustahkamlashni ta‘lim-tarbiyaning ustuvor vazifasi sifatida ko‘rsatadi.[2,37]

Shuni alohida ta‘kidlash joizki, talabalarda vatanparvarlik fazilatini shakllantirish masalasi nafaqat milliy, balki xalqaro miqyosda ham dolzarb mavzulardan biri hisoblanadi. Xususan, Rossiya, AQSh, Latviya, Belarus, Qozog‘iston kabi davlatlar tajribasida vatanparvarlikni harbiy ijtimoiylashuv, maktab va kollej bosqichidan boshlab majburiy fanlar yoki bolalar-yoshlik harakatlari (masalan, Rossiyadagi “Yunarmiya”) orqali shakllantirish ancha ilg‘or tizimga aylangan. Jumladan, AQShda skautlar harakati orqali harbiy tayyorgarlik elementlari yoshlar orasida keng qamrovda olib boriladi, Rossiyada esa mudofaa tashkilotlari bilan hamkorlikda vatan himoyasi g‘oyasi ilk yoshdan boshlab ideologik va amaliy jihatdan targ‘ib qilinadi. Bu tajribalar shuni ko‘rsatadiki, talabalarda vatanparvarlikni shakllantirishda davlat siyosati,

fuqarolik tarbiyasi va axborot vositalarining uzviyligi muhim omil bo‘lib, mazkur modelda ham bu yondashuvlar integratsiya qilingan holda tatbiq etilishi zarur.[3,182]

So‘nggi yillarda vatanparvarlik tarbiyasiga oid ilmiy-analitik tadqiqotlar soni ortib borayotgan bo‘lsa-da, filologiya yo‘nalishidagi talaba-qizlarda ushbu fazilatni maqsadli va tizimli shakllantirish bo‘yicha izchil yondashuv hali to‘liq shakllanmagan. Ayni yo‘nalishda olib borilgan nazariy tadqiqotlar, asosan, umumiy ma‘naviy tarbiya, fuqarolik pozitsiyasi yoki yoshlarda ijtimoiy faollikni kuchaytirish bilan bog‘liq. Shu sababli, vatanparvarlikni aynan til, adabiyot, madaniyat va san‘at orqali talaba-qizlarga singdirish mexanizmlarini ishlab chiqish zaruriyati dolzarb ilmiy-pedagogik muammo sifatida namoyon bo‘lmoqda. Yana shuni ham ta‘kidlab o‘tish kerakki, aynan filologiya talabalari uchun samarali metodik yondashuvlar - adabiyot, tahliliy tafakkur va til boyliklari asosida ishlovchi, ijtimoiy-emotsional ta‘sir kuchiga ega metodlar - yetarlicha ishlab chiqilmagan.

Mazkur tadqiqotda filologiya yo‘nalishida tahsil olayotgan talaba-qizlarda ongli vatanparvarlik fazilatini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlarini aniqlash, ularni tanqidiy fikrlash va loyihaviy ta‘lim texnologiyalari orqali rivojlantirishga doir masalalar o‘rganildi. Tadqiqotda shaxsga yo‘naltirilgan, axloqiy-psixologik, kompetensiyaviy, faoliyatga asoslangan va gender yondashuv metodologik asos sifatida tanlandi. Bu yondashuvlar orqali talaba-qizlarning ichki motivatsiyasi, milliy qadriyatlarga bo‘lgan munosabati, fuqarolik mas‘uliyati va ijtimoiy faolligi baholandi.

Tadqiqotda quyidagi metodlar qo‘llanildi:

Nazariy tahlil (vatanparvarlik, tanqidiy fikrlash, artpedagogika, loyihaviy yondashuvga doir ilmiy-adabiy manbalar tahlili);

Empirik metodlar (anketa so‘rovlari, diagnostik testlar, kuzatuv);

Eksperimental-pedagogik ishlar (tajriba-sinov mashg‘ulotlari, loyihaviy topshiriqlar, faoliyatga asoslangan metodik tadbirlar);

Matematik-statistik tahlil (olingan natijalarni SPSS dasturi yordamida statistik jihatdan qayta ishlash).

Tadqiqot obyekti - filologiya yo‘nalishida tahsil olayotgan talaba-qizlarning ta‘lim-tarbiya jarayoni.

Predmeti - sharq tillari filologiyasi yo‘nalishida tahsil olayotgan talaba-qizlarda ongli vatanparvarlik fazilatlarini rivojlantirishning ijtimoiy-pedagogik omillari, shakl, metod va vositalari.

Tadqiqot quyidagi bosqichlarda olib borildi:

Tayyorlov bosqichi - nazariy manbalarni o‘rganish, dastlabki diagnostika vositalarini ishlab chiqish;

Tajriba-sinov bosqichi - pedagogik model asosida mashg‘ulotlar o‘tkazish, kuzatuv va monitoring;

Tahlil va umumlashtirish bosqichi - natijalarni statistik tahlil qilish, model samaradorligini aniqlash, xulosa va tavsiyalar ishlab chiqish.[5,481]

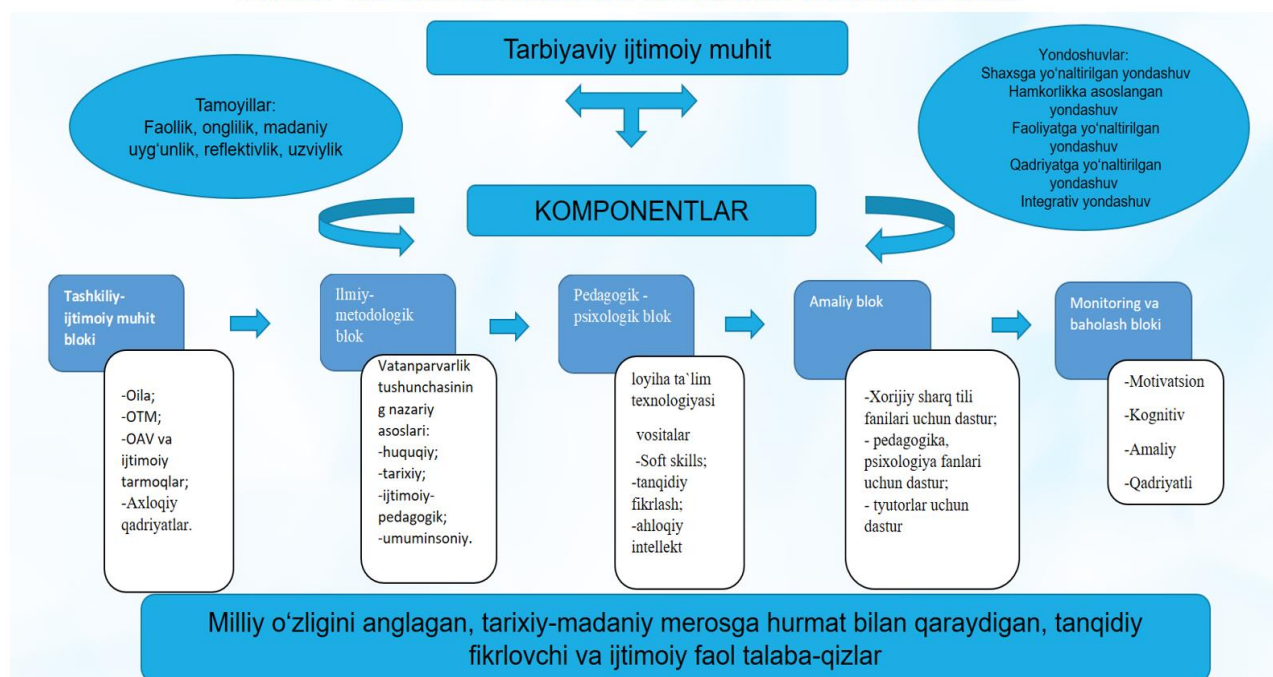
NATIJALAR VA MUHOKAMA. Yuqorida taqdim etilgan kuzatuvlar, tajriba mashg‘ulotlari va adabiy-badiiy materiallar asosida olib borilgan tahlillar shuni ko‘rsatdiki, filologiya yo‘nalishida tahsil olayotgan talaba-qizlarda vatanparvarlik fazilatini rivojlantirish tizimli va bosqichma-bosqich yondashuvni talab qiladi. Amaldagi ta‘lim jarayonida bu yo‘nalishdagi ishlar asosan alohida tarbiyaviy tadbirlar shaklida o‘tkazilishi, ularning ta‘lim mazmuni bilan yetarlicha integratsiyalanmaganligi, bu borada yagona uslubiy-texnologik yondashuv yo‘qligi muammolarni yuzaga keltirmoqda.

Shuningdek, o‘tkazilgan bahs-munozaralar va metodik tahlillar shuni tasdiqlaydiki, talabalar orasida vatanparvarlikni anglash darajasi ko‘p hollarda emotsional (g‘urur, muhabbat) yoki deklarativ shaklda bo‘lib, uni faol fuqarolik pozitsiyasiga, mas‘uliyatli ijtimoiy harakatga aylantirish imkoniyatlari to‘liq ishga solinmayapti. Bu esa ta‘lim-tarbiya jarayoniga zamonaviy metodik yondashuvlarni - shaxsga yo‘naltirilgan, kompetensiyaga asoslangan, interfaol va artpedagogika asosidagi vositalarni kiritish zaruratini yuzaga keltiradi.[4,46]

Talabada vatanparvarlik fazilatini shakllantirish bir necha pedagogik shartlarning uyg‘unlashuvi orqali ro‘y beradi. Bular - bilim (kognitiv asos), hissiy-motivatsion muhit (madaniy-estetik ta‘sir), va faoliyat (loyiha, munozara, tadbirlar) integratsiyasidir. Shu asosda, biz ushbu tadqiqotda pedagogik jarayonga mos «Talaba-qizlarda tanqidiy fikrlash va loyixaviy faoliyat asosida ongli vatanparvarlikni rivojlantirish modeli»ni ishlab chiqdik. Model talabaning shaxsiy rivojlanish bosqichlariga, ta‘lim-tarbiya metodlariga va ijtimoiy-axloqiy ta‘sir omillariga tayangan holda ishlab chiqilgan.

Quyida ushbu modelning umumiy tuzilmasi va komponentlararo bog‘liqligi grafik ko‘rinishda taqdim etiladi. (1-rasmga qarang)

**TALABA-QIZLARDA TANQIDIY FIKRLASH VA LOYIXAVIY FAOLIYAT ASOSIDA
ONGLI VATANPARVARLIKNI RIVOJLANTIRISH MODEL**

«Talaba-qizlarda tanqidiy fikrlash va loyihaviy faoliyat asosida ongli vatanparvarlikni rivojlantirish modeli» - mazmunan pedagogik jarayonning barcha asosiy jihatlarini: tashkiliy muhit, nazariy asoslar, psixologik-pedagogik mexanizmlar, amaliy faoliyat va monitoring bosqichlarini o‘z ichiga olgan kompleks yondashuvni aks ettiradi.

Modelda asosiy tarkibiy bloklar quyidagilardan iborat:

Tashkiliy-ijtimoiy muhit bloki - oila, oliy ta’lim muassasalari, ommaviy axborot vositalari va axloqiy qadriyatlar tizimidan iborat bo‘lib, talabaning vatanparvarlik fazilatiga tashqi muhit omillari orqali ta’sir etuvchi asosiy omillar sifatida qaraladi. Bu blok pedagogik jarayonni ijtimoiy hayot bilan integratsiyalashni ta’minlaydi.

Ilmiy-metodologik blok - vatanparvarlik tushunchasining huquqiy, tarixiy, ijtimoiy-pedagogik va axloqiy nazariy asoslarini o‘z ichiga oladi. Bu blok modelning nazariy poydevorini tashkil etadi va talaba-qizlarda ongli munosabat shakllanishiga xizmat qiladi.

Pedagogik-psixologik blok - loyiha ta’lim texnologiyasi, tanqidiy fikrlash, soft skills va axloqiy intellekt kabi zamonaviy ta’lim vositalari orqali talabalarning ichki motivatsiyasiga, fikrlash faoliyatiga va axloqiy tanlovlariga bevosita ta’sir etuvchi blokdir.

Amaliy blok - pedagogik faoliyatda bevosita qo‘llaniladigan darsliklar, o‘quv dasturlar, psixologlar va tyutorlar uchun mo‘ljallangan metodik ishlanmalarni o‘z ichiga oladi. Bu orqali model real o‘quv-amaliy faoliyatga tatbiq qilinadi.

Monitoring va baholash bloki - model samaradorligini aniqlashga qaratilgan va motivatsion, kognitiv, amaliy hamda qadriyatli mezonlar asosida talaba shaxsining rivojlanish darajasini baholaydi. Bu blok orqali modelning qay darajada natija bergani aniqlanadi.

Model quyidagi asosiy tamoyillarga tayangan:

- Faollik va ongli ishtirok;
- Madaniy uyg‘unlik va uzviylik;
- Reflektivlik (o‘z-o‘zini anglashga asoslangan tahlil);
- Hamkorlikka asoslangan, integrativ va qadriyatlarga yo‘naltirilgan yondashuvlar.

Modelning markazida «tarbiyaviy ijtimoiy muhit» turadi. Bu muhit barcha komponentlar bilan o‘zaro aloqada bo‘lib, pedagogik jarayonning tizimli ishlashini ta’minlaydi. Shuningdek, modelning konseptual yakuni sifatida - milliy o‘zligini anglagan, tarixiy-madaniy merosga hurmat bilan qaraydigan, tanqidiy fikrlovchi va ijtimoiy faol talaba-qizlar shakllanishi kutilayotgan asosiy natija sifatida ifodalangan.

Mazkur modelning nazariy-metodologik poydevorini zamonaviy pedagogikaning bir qator muhim yondashuvlari tashkil etadi. Har bir yondashuv modeldagi tegishli tarkibiy bloklar bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, talaba-qizlarda ongli vatanparvarlikni rivojlantirishga yo‘naltirilgan integrativ tizim sifatida ishlaydi.

Shaxsga yo‘naltirilgan yondashuv modelning pedagogik-psixologik va amaliy bloklarida yaqqol namoyon bo‘lib, har bir talabaga individual yondashuvni, ularning ehtiyojlari, qadriyatlari va shaxsiy rivojlanish sur’atlarini inobatga olishni ta’minlaydi. Bu yondashuv orqali

talabalar o‘z fikrini erkin ifoda etuvchi, qarorlar qabul qila oluvchi, faollik ko‘rsatishga tayyor shaxs sifatida shakllanadi.

Hamkorlikka asoslangan yondashuv - bu o‘quvchilar yoki talabalar kichik guruhlarda birgalikda ishlash orqali bilimlarni o‘zlashtirishga qaratilgan interaktiv ta’lim shaklidir. Ushbu yondashuvda har bir ishtirokchi nafaqat o‘z bilimini rivojlantiradi, balki boshqalarning muvaffaqiyati uchun ham mas’uliyatni his qiladi. Bu jarayonda tenglik, fikr almashish, savol-javob, qaror qabul qilish kabi ijtimoiy ko‘nikmalar shakllanadi.

Faoliyatga yo‘naltirilgan yondashuv - talabaning mustaqil izlanishi, loyiha bajarishi, tanqidiy fikrlash orqali bilimga egalik qilishi tamoyiliga tayanadi. Bu yondashuv amaliy blok va monitoring blokida real faoliyat orqali namoyon bo‘ladi.

Qadriyatlarga yo‘naltirilgan yondashuv - o‘zlikni anglash, milliy qadriyatlarga hurmat, tarixiy-madaniy merosga nisbatan ongli munosabatni shakllantirishga qaratilgan. Bu yondashuv nazariy blokda aks etgan vatanparvarlik tushunchasining mazmuni bilan uyg‘unlashadi.

Integrativ yondashuv - barcha blok va yondashuvlarni uzviylikda uyg‘unlashtirish orqali ta’lim jarayonining yaxlitligini ta’minlaydi. Modelda bu tamoyil umumiy tizim sifatida, tarbiyaviy-ijtimoiy muhitni barcha komponentlar bilan bog‘lab turuvchi asosiy mexanizm sifatida ishlaydi.

Modelni har tomonlama qo‘llab-quvvatlovchi bu yondashuvlar o‘zaro uzviylikda ishlab, tarbiyaviy muhitni yanada samarali tashkil etish, talabalarni ongli, tanqidiy fikrlovchi va ijtimoiy mas’uliyatli shaxs sifatida voyaga yetkazishga xizmat qiladi.

Ushbu model loyihaviy, integratsiyalashgan va qadriyatga asoslangan yondashuvlarni birlashtirgan holda vatanparvarlik tarbiyasiga ko‘p komponentli tizimli yondashuvni taklif etadi. U ta’lim va tarbiyaning ajralmasligi, talabaning shaxsiyati va faoliyatini uyg‘un holda rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa. Olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, filologiya yo‘nalishida tahsil olayotgan talaba-qizlarda ongli vatanparvarlikni shakllantirish bugungi zamonaviy ta’limning ustuvor yo‘nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Globallashuv, raqamli muhitning kengayishi, axborot xurujlari kuchayib borayotgan bir sharoitda milliy o‘zlikni anglash, qadriyatlarga sadoqat, tarixiy xotiraga hurmat va Vatanga bo‘lgan fidoyilikni shakllantirish nafaqat tarbiyaviy ehtiyoj, balki ijtimoiy zaruratga aylangan.

Ushbu modelda o‘quv-tarbiya jarayonining barcha tarkibiy komponentlari - tashkiliy-ijtimoiy muhit, nazariy-metodologik asoslar, psixologik-pedagogik mexanizmlar, amaliy vositalar va monitoring-baholash tizimi yagona konsepsiya asosida uyg‘unlashgan. Ayniqsa, talabalarning mustaqil izlanishi, ijtimoiy faol ishtiroki, badiiy-estetik tafakkuri va kasbiy motivatsiyasi orqali ongli vatanparvarlik tuyg‘usini shakllantirishga alohida e’tibor qaratilgan.

Xulosa qilib aytganda, mazkur tadqiqotda taklif etilgan konseptual model - filologiya yo‘nalishida tahsil olayotgan talaba-qizlarda ongli vatanparvarlikni rivojlantirishning samarali, metodik jihatdan asoslangan va amaliyotga yo‘naltirilgan yo‘nalishini belgilaydi. Bu model nafaqat nazariy ahamiyatga ega, balki uni real ta’limiy jarayonga tatbiq etish orqali yosh avlodni

fidoyi, tanqidiy fikrlovchi va ijtimoiy mas’uliyatli shaxs sifatida shakllantirishga xizmat qilishi bilan dolzarb va innovatsion ahamiyatga egadir.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI.

1. Tursunova D. T. Talaba xotin-qizlarda ijtimoiy faollikni rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari // *Oriental Renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*. – 2023. – Vol. 3, № 4(2). – B. 33–38. – (E)ISSN: 2181-1784. (Modern approaches to developing social activity among female students)

2. Madaliev R. I. Talabalarda vatanparvarlikni rivojlantirish dolzarb pedagogik muammo sifatida // *International Multidisciplinary Research in Academic Science (IMRAS)*. – 2024. – Vol. 7, № 09. – B. 35–39. (Development of patriotism in students as an urgent pedagogical problem)

3. Xaydarova R. A. Filologiya yo‘nalishi talaba-qizlari vatanparvarligini rivojlantirishda loyiha ta’lim texnologiyasidan samarali foydalanish // *O‘zbekiston olimlarining ilmiy-amaliy tadqiqotlari jurnali*. – 2025. – № 1. – B. 188–193. – ISSN 2181-3418. (Effective use of project-based learning technology in developing patriotism among female philology students)

4. Xaydarova R. A. Project-Based Educational Technology as a Method for Developing Social Activity of Students // *Intersections of Faith and Culture: American Journal of Religious and Cultural Studies*. – 2025. – Vol. 3, Issue 3. – P. 44–47. – ISSN (E): 2993-2599. (Проектная образовательная технология как метод развития социальной активности студентов)

5. Egamberdiyeva N. M., Xaydarova R. A. Talaba-qizlarda ongli vatanparvarlikni aniqlashda L. Starkning tanqidiy fikrlashni baholaydigan modifikatsiya qilingan testidan foydalanish metodikasi // *Maktabgacha va maktab ta’limi*. – 2025. – June, No. 7. – P. 479–484. – ISSN 3060-4613. (Methodology for Using the Modified Critical Thinking Test by L. Stark to Assess Conscious Patriotism in Female Students)

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING KOGNITIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINING ZARURIYATI

Xudoyberganov Doniyor Yangiboy o'g'li
Urganch davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy axborotga boy dunyoda boshlang'ich sinf o'quvchilarda kognitiv kompetentsiyani rivojlantirish zarurati ko'rib chiqiladi. Maqolada doimiy o'zgaruvchan muhitga muvaffaqiyatli moslashish uchun kognitiv kompetentsiyaning ahamiyatiga e'tibor qaratilgan, muammolarni hal qilishda ma'lumotni mustaqil izlash, tahlil qilish va qo'llashning rolini ta'kidlab o'tilgan. Kognitiv kompetentsiyaning mohiyati va uning boshlang'ich sinf o'quvchilarining shaxsiy rivojlanishiga ta'siri hamda mustaqil fikrlash, o'ziga ishonch, refleksiyalash va o'zini o'zi boshqarish qobiliyatini shakllantirish kabi rivojlantirishning pedagogik jihatlari keltirilgan. Shuningdek, motivatsiya, intellektual qobiliyat, muloqot qobiliyatlari va shaxsiy fazilatlar kabi kompetentsiyaning turli jihatlari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: kognitiv kompetentsiya, boshlang'ich sinf o'quvchilari, shaxsiy rivojlanish, ta'lim strategiyasi, motivatsiya, intellektual qobiliyatlar, o'z-o'zini anglash, ijtimoiy raqobatbardoshlik, muloqot qobiliyati, o'z-o'zini boshqarish, o'z-o'zini hurmat qilish, refleksiya, jamoa ko'nikmalarini rivojlantirish, muvaffaqiyatli o'quv faoliyati.

НЕОБХОДИМОСТЬ МЕТОДОЛОГИИ РАЗВИТИЯ КОГНИТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ

Аннотация. В данной статье рассматривается необходимость развития когнитивной компетентности у учеников начальных классов в современном информационно мире. В статье делается акцент на важности когнитивной компетентности для успешной адаптации к постоянно меняющейся среде, подчеркивается роль самостоятельного поиска, анализа и применения информации в решении проблем. Представлены сущность познавательной компетенции и ее влияние на личностное развитие учеников начальных классов, а также педагогические аспекты её развития, такие как формирование самостоятельного мышления, уверенности в себе, способности к рефлексии и самоконтролю. Также обсуждаются различные аспекты компетенции, такие как мотивация, интеллектуальные способности, коммуникативные навыки и личные качества.

MUNDARIJA	
PEDAGOGIKA	
TALABALARNI MA'NAVIY TARBIYALASH DIAGNOSTIKASI VA KORREKTSIYASI MASALALARI <i>Saotmuratova Zebo Yuldash qizi</i>	4
MAKTAB BOSHQARUVIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR: ZAMONAVIY MENEJMENT MODELLARI TAHLILI <i>Kazaxbaeva Mexriban Jamalatdin qizi</i>	9
ARALASH TA'LIM MODELIDA INGLIZ TILI GRAMMATIKASI VA YOZISH KO'NIKMASINI O'QITISH <i>Qaratayeva Nilufar Faxriddin qizi</i>	14
ЦИФРОВОЙ АУДИТИЗМ У ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА: РИСКИ ЦИФРОВОЙ СРЕДЫ ДЛЯ ПСИХОЭМОЦИОНАЛЬНОГО И СОЦИАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ <i>Атабаева Дильшода Азатовна</i>	21
AQLIY YUKLAMA TA'SIRIDA STRESS BIOMARKERLARINING O'ZGARISHI VA SUBYEKTIV BAHOLASH (NASA-TLX) <i>Niyozov Qahramon Adashaliyevich</i>	26
EFFECTIVE STRATEGIES FOR MAINTAINING STUDENTS' CONCENTRATION <i>Mukhtorova Mokhlaroym Marufjon kizi, Usmonjonova Rukshonabonu Yusufjon kizi</i>	35
РАЗВИТИЕ И ФОРМИРОВАНИЕ МЕНТАЛЬНОЙ ГРАММАТИКИ У ДЕТЕЙ <i>Жумаева Камила Бобировна</i>	45
HARBIY PEDAGOGIKADA IJTIMOIIY-MADANIY KOMPETENSIYANING NAZARIY ASOSLARI <i>Saidov Ixtiyor Mizrabovich</i>	54
LINGVODIDAKTIK YONDOSHUVNING NAZARIY ASOSLARI VA UNI RAQAMLI ILOVALAR ORQALI AMALGA OSHIRISH IMKONIYATLARI <i>Baxridinova Mutabarxon Adaxamovna</i>	60
KELAJAK MUTAXSISINING EKOLOGIK KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHARTLARI <i>Minovarov Adixam Anvarovich</i>	65
TARJIMA FAOLIYATINING KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYANI SHAKLLANTIRISHDAGI ZAMONAVIY IMKONIYATLARI <i>Yusupova Nargiza Abdulfafizovna</i>	71
QIYMATLI RAHBARLIK: INSONPARVARLIKKA ASOSLANGAN BOSHQARUV PARADIGMASINING SHAKLLANISHI VA TA'LIM TIZIMIDAGI ROLI <i>Mirvosilova Dilobar Mirzohid qizi</i>	76
ANALYZING PRE-SERVICE TEACHERS' PERCEPTIONS OF THE NATURE OF RESEARCH <i>Dilafruz Sarimsakova</i>	83
BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA O'QUV MOTIVATSIYASINI SHAKLLANTIRISHDA O'QITUVCHINING PEDAGOGIK MAHORATI <i>Yo'ldosheva Malika Elmurod qizi</i>	89
INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA BO'LAJAK SHIFOKORLAR KASBIY KOMPETENTLIGINI ACL MODELI ASOSIDA RIVOJLANTIRISH METODIKASI (YUQUMLI KASALLIKLAR FANINI O'QITISH MISOLIDA) <i>Abdukodirov Sherzodjon Taxirovich</i>	93

REKREATSION TURIZM ORQALI TALABALARDA SOG‘LOM TURMUSH TARZINI SHAKILLANTIRISHNING PEDAGOGIK TIZIMI <i>Babajanov Ilhom Abdulla o‘g‘li</i>	98
TALABALARNING AMALIY-KLINIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA <i>Qayumov Avazbek Mutalibovich</i>	104
BO‘LAJAK SHIFOKORLARDA KASBIY KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI <i>Abdukodirov Sherzodjon Taxirovich</i>	108
BO‘LAJAK MAKTABGACHA TA‘LIM TASHKILOTLARI TARBIYACHI-PEDAGOGLARIDA KASBIY MA‘NAVIY MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI <i>Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi</i>	113
IJTIMOIIY-EKOLOGIK MADANIYATNING NAZARIY ASOSLARI VA UNING SHAKLLANISHI <i>Mamajonova Fotimaxon O‘ktamovna</i>	118
BO‘LAJAK SHIFOKORLARDA KASBIY KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI <i>Abdukodirov Sherzodjon Taxirovich</i>	126
MODERN INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING MILITARY PSYCHOLOGY <i>Ahmadjonova Nargizaxon Adiljanovna, Turg‘unova Sarvinoz</i>	131
MEDIASAVODXONLIK TARAQQIYOTI VA INNOVATSION RIVOJLANISH JARAYONLARI <i>Berdiyeva Iroda Xudayshukurovna</i>	136
INTEGRATION OF CHATGPT INTO ENGLISH LANGUAGE LEARNING AND TEACHING PROCESS: OPPORTUNITIES AND DRAWBACKS <i>Sabokhat Kuchkorova</i>	144
KOMPYUTER TEXNOLOGIYALARI SAMARADORLIGI <i>Nabiyeva Sabohat Abdurasul qizi</i>	152
TALABALARGA XORIJIY TILLARNI O‘RGATISHDA RAQAMLI TA‘LIM RESURLARIDAN FOYDALANISHNING PEDAGOGIK MODELII <i>Isakova Madina Abdulkarim qizi</i>	159
BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARNING KASBIY SIFATLARI VA ULARNING KOMMUNIKATIV YONDASHUV BILAN ALOQASI <i>Xudayberdiyeva Maxliyo Zayniddin qizi</i>	166
ANALYSIS OF THE FINANCIAL CONDITION OF ENTERPRISES IN A MARKET ECONOMY <i>Sultonaliyeva Zulayxo Shirzod qizi</i>	174
EKOLOGIK ONG VA AXLOQNING IJTIMOIIY-EKOLOGIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI <i>Mamajonova Fotimaxon O‘ktamovna</i>	178
TIBBIY TA‘LIMDA YUQUMLII KASALLIKLAR FANINI O‘QITISH ORQALI TALABALAR AMALIY-KLINIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK OMILLARI VA XUSUSIYATLARI <i>Qayumov Avazbek Mutalibovich</i>	186
LOGISTIK TIZIMNING MENEJMENT VA MARKETING BILAN BOG‘LIQLIGI <i>Sadullayeva Dilnavo Shamsiddin qizi</i>	190

INTERNET VA AXBOROT OQIMINING O‘QUVCHILAR TARBIIYASIGA TA’SIRI <i>Hasanova Malohat Nabi qizi</i>	194
TA’LIM TIZIMIDA RAQAMLI TA’LIM TEXNOLOGIYALARNING AHAMIYATI <i>Dilnavoz Xo‘jamurodova</i>	200
TIBBIY TA’LIM TALABALARINING AMALIY-KLINIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI <i>Qayumov Avazbek Mutalibovich</i>	205
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA VIRTUAL LABORATORIYALARNING BIOLOGIK TA’LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISHDAGI O‘RNI (XALQARO BAHOLASH TAJRIBASI MISOLIDA) <i>Raupova Mehrinigor Haydarovna</i>	209
BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARINING FONETIK KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI <i>Saltiyeva Muslima Maxsetbay qizi</i>	216
BOLA NUTQIDA GENDERGA OID XATOLIKLARNING SOTSIOPRAGMATIK TAHLILI <i>Shokirova Diloramxon Abduvali qizi</i>	222
PEDAGOGIK TIZIMDA TRIZ TEXNOLOGIYASINING O‘RNI <i>Nabiyeva Nigora Nodirjon qizi</i>	231
O‘ZBEKISTONDA MUHANDISLIK TA’LIMINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: IMKONIYATLAR VA TO‘SIQLAR <i>Umirov Ilhom Iskandar o‘g‘li</i>	235
USING A CASE STUDY IN THE EFL CLASSROOM <i>Axundjanova Moxira Azamovna</i>	241
KROSSDISIPLINAR YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA DIAGNOSTIK KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI <i>Valiyeva Nodiraxon Maxamatjonovna</i>	247
KROSSDISIPLINAR YONDASHUV ASOSIDA DIAGNOSTIK KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHNING METODIK XUSUSIYATLARI <i>Valiyeva Nodiraxon Maxamatjonovna</i>	252
ИНТЕГРАЦИЯ МАРКЕТИНГА В БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ: ПОНЯТИЯ, ПОДХОДЫ, ИНСТРУМЕНТЫ <i>Гребенюк Мартин Валентинович</i>	256
A PEDAGOGICAL FRAMEWORK FOR IMPROVING PRODUCTIVE SKILLS IN EAP: INTEGRATING CORPUS-BASED AND SOCIAL CONTEXT APPROACHES FOR FOUNDATION-YEAR STUDENTS <i>Maftunabonu Nasriddinova</i>	265
KIMYO DARSLARIDA O‘QUVCHILARNING MANTIQUIY FIKRLASH QOBILYATLARINI RIVOJLANTIRISHDA ILG‘OR TARJIBALARNING AHAMIYATI <i>Nigmatov Zavqiddin Muyitdinovich</i>	271
MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTLARIDA INSON RESURLARINI BOSHQARISH: O‘ZBEKISTON, YAPONIYA VA ITALIYA MAMLAKATLARI TAJRIBALARI <i>N.Sh.Miryusupova</i>	277
YUQUMLI KASALLIKLAR FANIDA KROSSDISIPLINAR YONDASHUVNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI	283

Valiyeva Nodiraxon Maxamatjonovna	
ОЛИЙ ТАЪЛИМДА МУСИҚА ЎҚИТУВЧИЛАРИ УЧУН КОМПЕТЕНЦИЯВИЙ МОДЕЛНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ САМАРАЛИ ЙЎНАЛИШЛАРИ <i>Абдусаламова Фароғат Сунатиллаевна</i>	287
“PREDMETLI AMALIY TA’LIM” DARSLARIDA VA TARBIYAVIY MASHG‘ULOTLARDA ONA TILIDA MULOQOTGA O‘QUVCHILARNI MOTIVATSIYALASH YO‘LLARI <i>Sodiqov Muhammadali Abdullaxat o‘g‘li</i>	296
BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARINING KREATIV QOBILIYATLARINI SHAKLLANTIRISH JARAYONIDA RAQAMLI SAVODXONLIKNING AHAMIYATI <i>Dauletmuratova Bayramgul Maxsetbay qizi</i>	300
AUTIZM SPEKTR BUZILISHI BO‘LGAN BOLALARNING EMOTSIONAL RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI VA ULARNI PSIXOKORREKSIYALASH YO‘LLARI <i>Babajanova Dildora Xusinbayevna</i>	304
UMUMIY O‘RTA TA’LIM MUASSASALARIDA YUQORI SINIF O‘QUVCHILARINI KASB-HUNARGA TAYYORLASHDA “YASHIL MAKON”, MONOMARKAZ, KASB-HUNAR MAKTABLARI UMUMMILLIY TIZIMIDAN FOYDALANISH TEXNOLOGIYALARI <i>Abdullayev Farxodbek Xasanovich</i>	309
VEB MATERIALLARDAN FOYDALANIB CHET TILLARINI O‘RGANISH PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA <i>Guljahon Karimova</i>	313
YURAK-QON TOMIR KASALLIKLARINI O‘QITISHDA DIAGNOSTIKA VA REABILITATSIYA BOSQICHLARINING REFLEKTIV-PEDAGOGIK INTEGRATSIYA MODELI <i>Mo‘minov Ispandiyor Abduraximovich</i>	319
BOSHLANG‘ICH TA’LIMDA NOSTANDART MASALALAR: TURLI YONDASHUVLAR VA O‘QITUVCHI TAYYORGARLIGI <i>Karimova Kunduz Ruzibayevna</i>	324
ZAMONAVIY TA’LIM JARAYONIDA KONVERGENT KOMPETENTLIK VA O‘QUV DASTURINI INTEGRATIV LOYIHALASH <i>Yusubjonova Gulchiroy Sarvarjon qizi</i>	331
PBL METODINING PEDAGOGIK VA PSIXOLOGIK ASOSLARI <i>Orazaeva Gulparshin Amankeldievna</i>	337
O‘ZBEKISTONDA OLIY TA’LIM JARAYONIDA LOYIHALASHTIRILGAN TA’LIM IMKONIYATLARI VA HUQUQIY ASOSLARI <i>Orazaeva Gulparshin Amankeldievna</i>	342
INGLIZ TILI DARSLARIDA AKADEMIK YOZUVNING AHAMIYATI: PEDAGOGIK YONDASHUVLAR VA ILG‘OR AMALIYOTLAR. <i>Abdiolimova Qizlarxon Subhonali qizi</i>	347
TALABALARNING MUSTAQIL TA’LIM OLIISH FAOLIYATINI TASHKIL ETISHDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR <i>Abdumannopov Muhammadsahib Muhammadyusuf o‘g‘li</i>	351
E-LEARNING, M-LEARNING, X-LEARNING VA SMART-LEARNING KONSEPSIYALARINING EVOLYUTSIYASI VA ZAMONAVIY TA’LIMDAGI O‘RNI <i>Sulaymanov Zulqaynar Rajabali o‘g‘li</i>	357
FIZIKA LABORATORIYA MASHG‘ULOTLARINI KOMPETENSIYAGA YO‘NALTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	370

Ismoilov Umidjon Sobirjanovich	
RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYLARI MUHITIDA BO'LAJAK DASTURCHILARNI KASBIY KOMPETENSIYALARINI SHAKLLANTIRISH <i>Mastonov Jahongir</i>	376
NODAVLAT TA'LIM TASHKILOTLARI O'QUVCHILARIDA KREATIVLIKNI SHAKLLANTIRISHNI BOSHQARISH <i>Nasriddinov Xasan Baxtiyor o'g'li</i>	381
SCREENCASTING TEXNOLOGIYASINI TA'LIM JARAYONIDA QO'LLASHNING AHAMIYATI VA UNING IMKONIYATLARI <i>Ergashov Niyozxon Ilyozxon o'g'li</i>	389
RAQAMLI TA'LIMDA IQTISODIY MATNLARNI TARJIMA QILISH METODIKASINING PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK ASOSLARI <i>Xujanazarova Nozima Omonjonovna</i>	394
ЧТЕНИЕ СКАЗОК КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ СВЯЗНОЙ РЕЧИ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ <i>Каипова Гузель Ильдаровна</i>	399
BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARINING METODIK KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHDA PEDAGOGIK HAMKORLIKNING METODIK VAZIFALARI <i>Olimova Nodirabegim Ibroximjon qizi</i>	406
PISA VA DTS DA O'QISH SAVODXONLIGIGA QO'YILGAN TALABLAR <i>Shamsiyeva Dilfuza Nizomidinovna</i>	410
RASMLAR ORQALI EKOLOGIK ONGNI SHAKLLANTIRISH (QOZOQ TILI DARSLARI MISOLIDA) <i>Gulistan Qanaatova</i>	417
RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA KASBIY TAFAKKURNI SHAKLLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI <i>Abdujabborov Madaminjon Vohidjon o'g'li</i>	422
TEXNIKA UNIVERSITETI TALABALARIGA KASBIY INGLIZ TILINI O'QITISHDA INFOGRAFIK MATERIALLARDAN FOYDALANISH METODIKASI <i>Abdurahim Abdubannayevich Qahharov, Yulduz Alisher qizi Ermatova</i>	427
BO'LAJAK BIOLOGIYA O'QITUVCHILARINING TAJRIBAVIY-AMALIY MUHITNI LOYIHALASHTIRISHGA TAYYORLIK DARAJASINI ANIQLASH <i>Hayitov Abdirasul Eshdavlatovich</i>	436
DEVELOPING MULTIMODAL LEARNING MATERIALS FOR ESOL LEARNERS <i>Ibrogimova Farangiz Istam qizi</i>	441
IJTIMOIIY-EKOLOGIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISHNING ZAMONAVIY METODIK YONDASHUVLARI <i>Mamajonova Fotimaxon O'ktamovna</i>	448
XORIJIY TIL GRAMMATIKASINI O'RGATISHDA TURLI XIL METODLARNING O'RNI VA SAMARADORLIGI <i>Mardiyeva Gulzira Tashnazarovna</i>	458
TALABALARNING MUSTAQIL IJODIY FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI <i>Turaboeva Zilola Mukumtoshovna</i>	465
BO'LAJAK O'QITUVCHINING KASBIY KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA O'Z-O'ZINI RIVOJLANTIRISH KOMPETENSIYASINING O'RNI	471

Kutliyeva Feruzaxon Yusupovna	
BADIIY ASARLAR USTIDA ISHLASH JARAYONIDA O‘QUVCHILARNING EMOTSIONAL INTELLEKTINI SHAKLLANTIRISH MODEL VA UNING AHAMIYATI	
Jamalova Kamola Shahobiddinovna	478
OLIY TA‘LIM VA ISHLAB CHIQRISHDA TA‘LIM KLASTERI INTEGRATSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING TASHKIL ETISH MEXANIZMLARI	
Kurbanov Aziz Teshavoyevich	487
THE ROLE OF CRITICAL JOURNALISM IN THE INFORMATION FLOW: FACT, OPINION AND MANIPULATION	
Qayimova Sevara Dilshod qizi	492
KOLOBORATIV TA‘LIM TEXNOLOGIYASIDA “OLIY NERV FAOLIYATI MAVZUSINI O‘QITISHNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH” MAVZUSINI O‘QITISH IMKONIYATLARI	
X.E.Usmonov, D.O.Akbarova	496
CHET TILLARINI O‘QITISH JARAYONIDA TALABALARDA ANALITIK TAFAKKURNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	
Qurbonova Baxtixon Qo‘chqarbayevna, Nigmatova Nozimaxon Ulug‘bek qizi	500
TABIAT BURCHAGI VOSITASIDA BOSHLANG‘ICH SINF O‘QUVCHILARIDA TABIATGA BO‘LGAN QIZIQISH VA KOMPOTENSIYALARNI SHAKLLANTIRISH YO‘LLARI	
Yaylovboyeva Maftuna Lochinbek qizi	504
YORDAMCHI SO‘Z TURKUMLARINI O‘QITISHNING ZAMONAVIY METODIK YONDASHUVLARI	
Madina Axmadjanova	509
PSIXOLOGIYADA O‘QITISH METODLARI VA ULARNING AHAMIYATI	
Karimov Jasurbek Jamalidinovich	516
MODDIY NUQTA DINAMIKASI. TABIATDAGI KUHLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARINI NOSTANDART TOPSHIRIQLAR ASOSODA O‘QITISH METODIKASI (BO‘LAJAK MUHANDISLAR MISOLIDA)	
Baratov Jo‘raqo‘zi Shukurjon o‘g‘li	522
O‘ZBEKISTON YOSHLARI – GLOBALLASHUV SAHNASIDA MILLIY G‘URUR TIMSOLI	
Xodjayev Fatxulla Ubayevich, Musinov Ulug‘bek	529
MATERIALLAR QARSHILIGI FANINI O‘QITISHDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH	
Allanazarov Qo‘ldosh Olimovich	537
STRATEGIES FOR SUPPORTING HIGHER-ORDER THINKING IN AI-BASED LEARNING ENVIRONMENTS	
Maftuna Ruzieva	542
BO‘LAJAK O‘QITUVCHILARDA PROGNOZLASH KOMPETENTLILIGINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYASI	
Ikromova Munisa Sheraliyevna	546
KASBIY TA‘LIM TASHKILOTLARI O‘QUVCHILARINING EKSTREMAL KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI	
Xidirova Dildora Zayniddinovna	550

FANLARARO YONDASHUVNING MAZMUNI VA UNING MUSIQIY TA'LIMDAGI O'RNI VA AHAMIYATI <i>Mehriniso Zoirova Xurshid qizi</i>	557
BO'LAJAK PEDAGOGLAR FAOLIYATIDA MA'NAVIY-MA'RIFIY TAMOIYILLARNING AHAMIYATI <i>Pardayeva Lutfiya Suyunovna</i>	562
INFORMATIKA O'QITUVCHILARINING SUN'YI INTELLEKT BO'YICHA KOMPETENTLIGINI BAHOLASH <i>Najmetdinova Nargiza Sayfetdinovna</i>	569
TALABALARDA INTERNETDAN FOYDALANISH MADANIYATI <i>M.Mamajonova</i>	577
O'QUVCHILARDA TARIXIY XOTIRA VA MADANIY IDENTITETNI SHAKLLANTIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI <i>Isokov Ravshanbek Ulug'bek o'g'li</i>	581
LINGUOCREATIVE GAME: CONTENT, PURPOSE, AND SCIENTIFIC FOUNDATIONS <i>Sunatillo Amonov Nusratovich</i>	588
TARIX FANINI O'QITISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI <i>Ergasheva Maftunaxon Avazbekovna</i>	594
THE DEVELOPMENT OF ICT IN EDUCATION <i>Rakhimova Malika Anvarovna</i>	600
OTM TALABALARINING TANQIDIY FIKRLASHINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIIY VA PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI <i>Tokumbetova Mexribonu Shavkat qizi</i>	604
BO'LAJAK PROFESSIONAL TA'LIM O'QITUVCHISI KASBIY MOBILIGI TUZILMASI <i>Hamidov Jalil Abdurasulovich, Turabov Anvar Mavlankulovich</i>	614
FANNI CHUQUR O'ZLASHTIRISH VA KREATIV TAFAKKURNI O'STIRISHDA RAQAMLI INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH METODIKASI <i>Turayeva Sevara Rashidovna</i>	622
TALABALARNI MUSIQA VOSITASIDA MA'NAVIY-AXLOQIY RIVOJLANTIRISHNING SHAKL VA USULLARI <i>Boliyev Uchqun Ismatovich</i>	630
FALSAFA TA'LIMI ASOSIDA TALABALARDA VATANPARVARLIK FAZILATLARINI RIVOJLANTIRISH <i>Xaydaraliyev Xurshid Xamidullayevich</i>	639
FILOLOGIYA TA'LIM YO'NALISHIDAGI TALABA-QIZLARDA ONGLI VATANPARVARLIKNI RIVOJLANTIRISHDA LOYIHAVIY FAOLIYATGA TAYANGAN METODIK YONDASHUV <i>Xaydarova Ra'no Anvarovna</i>	644
BOSHLANG'ICH SINF O'QUVCHILARINING KOGNITIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINING ZARURIYATI <i>Xudoyberganov Doniyor Yangiboy o'g'li</i>	652
INJINIRING SOHASIDA TALABALARGA INDIVIDUAL YONDASHGAN HOLDA INGLIZ TILINI O'QITISH JARAYONIDAGI QIYINCHILIKLAR VA TAVSIYALAR <i>Mohichehra Yalg'osheva</i>	661

O‘QUVCHILARDA KREATIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY ASOSLARI <i>Yangiboyeva Qunduzoy Shuxratovna</i>	666
TALABALARDA CHET TILLARINI O‘QITISHDA KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI <i>Ganiyeva Zabardxon Valijon qizi</i>	670
ЭКОНОМИЯ ЯЗЫКОВЫХ РЕСУРСОВ: КОГНИТИВНЫЕ СХЕМЫ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА КОММУНИКАЦИЮ <i>Абдужаббарова Замира</i>	676
TABIIY FANLAR TA‘LIMINI RAQAMLASHTIRISHDA XORIJIY VA MAHALLIY TAJRIBALAR TAHLILI <i>Nasirullaeva Dildora Xayrullaevna</i>	681
BADIIY-ESTETIK QOBILIYAT TUSHUNCHASI VA UNING PEDAGOGIK-PSIXOLOGIK TADQIQOTLARDA TALQIN ETILISHI <i>Kaxarova Gulnora Sa’dullayevna</i>	690
OLIY TA‘LIMNING RIVOJLANISHIDA XXI ASR INNOVATSION KOMPETENSIYALARINING AHAMIYATI <i>Yankina Rano Sadikovna</i>	697
O‘SMIR O‘QUVCHILAR XULQIDAGI OG‘ISHGANLIK PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA <i>Nurboyev Quvondiq Mirzanovich, Azimjonova Rushana Rashid qizi</i>	702
МЕТОДИКА СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ЦИФРОВОЙ СРЕДЕ НА ОСНОВЕ ИНТЕГРАТИВНОГО ПОДХОДА <i>Сарварова Гульшан Ибрафилловна</i>	711
TALABALARNING SSENARIYNAVISLIK KO‘NIKMASINI RIVOJLANTIRISHNING KONTEKSTUAL ASOSLARI <i>Mamatqosimova Nodira Eshquvatovna</i>	716
SIMULATION-BASED COMPETENCY MODEL (SBCM): ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ В ПОДГОТОВКУ СПЕЦИАЛИСТОВ НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ <i>Абдуллаева Асила Олимовна</i>	724
BO‘LAJAK FOLKLOR IJROCHILARINING AKTYORLIK KO‘NIKMASINI RIVOJLANTIRISHDA “ARTFOLK” TEXNOLOGIYASINING IMKONIYATLARI <i>Ermatova Sadoqat Nasrullayevna</i>	734
BOSHLANG‘ICH SINIF O‘QUVCHILARINING KOGNITIV KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH <i>Xudoyberganov Doniyor Yangiboy o‘g‘li</i>	740

**«Qo‘qon DPI. ILMIY XABARLAR» JURNALIDA CHOP ETILADIGAN MAQOLALARGA
QO‘YILADIGAN
TALABLAR:**

1. Jurnal tahririyatiga taqdim etilayotgan maqolaga:

a) ekspert hayati dalolatnomasi – 2 nusxada;

b) maqola yozilgan ilmiy yo‘nalish bo‘yicha tahrir hay'atiga kiritilgan fan doktori hamda filolog mutaxassis imzolagan (imzo tegishli tartibda tasdiqlangan bo‘lishi lozim) taqriz-tavsiya ilova qilinadi.

2. Maqolalar o‘zbek, rus yoki ingliz tillarida yozilgan bo‘lishi mumkin.

3. Maqola qaysi tilda yozilishidan qat'iy nazar unga uch til – o‘zbek, rus va ingliz tillarida mavzu, qisqa annotatsiya, tayanch so‘z va iboralar (kalit so‘zlar) ilova qilinadi.

4. Maqola jurnal tahririyatiga “Microft Word” dasturida (“Times New Roman” 14 o‘lchamli shriftda, satrlar orasi bir yarim intervalda) terilgan holda ikki nusxada, qog‘oz va elektron varianti bilan topshiriladi.

5. Maqolaning umumiy hajmi (rasm, jadval va diagrammalar bilan birgalikda) 8-10 sahifadan, qisqa xabarlarning hajmi 4-5 sahifadan oshmasligi talab etiladi. Maqolaning bir nusxasi muallif(lar) tomonidan imzolanadi.

6. Muallifning familiyasi, ismi-sharifi, ish joyi, lavozimi, manzili (uy va xizmat telefon raqamlari, elektron pochta) ko‘rsatiladi.

7. Agar maqolaga rasm, jadval, diagramma, sxema, chizma, turli grafik belgilar kiritilgan bo‘lsa, ular aniq va ravshan tasvirlanishi, qisqartmalarning to‘liq izohi yozilishi lozim. Formulalar matnga maxsus kompyuter dasturlarida kiritilishi kerak.

8. Iqtibos olingan yoki foydalanilgan adabiyot satr osti izohi tarzida emas, balki maqola oxirida asosiy matndagi ketma-ketligi asosida umumiy ro‘yxatda ko‘rsatiladi. Matn ichidagi ko‘chirmadan so‘ng iqtibos olingan asarning ro‘yxatdagi tartib raqami va sahifasi kvadrat qavs ichida beriladi. Bu o‘rinda kitob, to‘plam, monografiyalar uchun mualliflarning ism-familiyalari, manbaning to‘liq nomi, nashr ko‘rsatkichi (shahar, nashriyot va nashr yili) ko‘rsatiladi. Jurnal maqolalari va boshqa davriy nashrlar uchun mualliflarning ism-familiyalari, maqola nomi, jurnal nomi, yili va soni, sahifa raqami ko‘rsatiladi.

9. Tahririyatga taqdim qilingan maqolalar tahririyat tomonidan taqrizga beriladi. Maqola taqrizdan qaytgach, agar zarur bo‘lsa, barcha savol va e‘tirozlar bo‘yicha muallifga qayta ishlash uchun taqdim etiladi. Maqola nusxalari qaytarilmaydi.

10. Ijobiy taqriz berilgan maqola tahririyat tomonida qabul qilingan sanaladi. Jurnal tahririyati maqola matnini qisqartirish va unga tahririy o‘zgartirishlar kiritishga haqlidir.

11. Institut professor-o‘qituvchilari tomonidan taqdim qilingan maqolalar muayyan yo‘nalishlar bo‘yicha tahririyat a‘zolarining yoki fan doktorlarining taqriz-tavsiyasi (tegishli tartibda rasmiylashtirilgan bo‘lishi lozim) asosida qabul qilinadi.

12. Yuqoridagi talablarga javob bermaydigan maqolalar tahririyat tomonidan qabul qilinmaydi va ko‘rib chiqilmaydi.

«НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК. Кокандский ГПИ»

Требования, предлагаемые к статьям для издания в журнале:

1. Для статьи, предъявляемой на издание, представленной в редакцию журнала требуется:
 - 1) акт экспертной комиссии - в 2-х экземплярах;
 - 2) рецензия-рекомендация, подписанная доктором наук и специалистом-филологом (подпись должна быть заверена надлежащим образом), входящими в редколлегию научного направления, в котором написана статья.
2. Статьи могут быть написаны на узбекском, русском или английском языках.
3. Независимо от языка, на котором написана статья, она сопровождается заголовком, короткой аннотацией, ключевыми словами и фразами (ключевыми словами) на трех языках - узбекском, русском и английском.
4. Статья, предоставляемая в редакцию журнала, должна быть в редакции «Microsoft Word» (шрифт Times New Roman 14-мерный, межстрочный интервал 1,5) в двух экземплярах, в бумажной и электронной версии.
5. Общий объем статьи (включая рисунки, таблицы и схемы) не должен превышать 8-10 страниц, размер коротких сообщений не должен превышать 4-5 страниц. Копия статьи подписывается автором (авторами).
6. Указываются фамилия, имя, место работы, должность, адрес автора (домашний и служебный телефоны, электронная почта).
7. Если в статью включены рисунки, таблицы, схемы, диаграммы, различные графические обозначения, они должны быть четко и ясно описаны, полное объяснение сокращений. Формулы необходимо вводить в текст в специальных компьютерных программах.
8. Упомянутая или использованная литература указывается в общем списке в конце статьи в соответствии с последовательностью в основном тексте, а не в виде подзаголовков. После копии в тексте в квадратных скобках указывается порядковый номер и страница в списке цитируемых работ. Здесь указываются имена авторов книг, сборников, монографий, полное название источника, индекс издания (город, издатель и год издания). Для журнальных статей и других периодических изданий указываются имена авторов, название статьи, название журнала, год и номер, номер страницы.
9. Статьи, поступившие в редакцию, рецензируются редакционной коллегией. По возвращении из рецензирования статья будет передана автору на доработку по всем вопросам и возражениям, если это необходимо. Копии статей не возвращаются.
10. Положительно рецензированная статья считается принятой редакцией. Редакция журнала имеет право сокращать текст статьи и вносить в него редакционные изменения.
11. Статьи, представленные профессорами и преподавателями Института, принимаются на основании рецензий (рекомендованных в соответствующем порядке) членами редакционной коллегии или докторами наук по отдельным направлениям.
12. Статьи, не соответствующие вышеуказанным требованиям, не принимаются и не рассматриваются редакционной коллегией.

REQUIREMENTS FOR PUBLISHED ARTICLES IN THE JOURNAL “SCIENTIFIC NEWS” UNDER THE KOKAND STATE PEDAGOGICAL INSTITUTE

1. To the article submitted to the editorial board of the magazine
 - 1) act of the expert board - in 2 copies;
 - 2) a review-recommendation signed by a doctor of sciences and a philologist (the signature must be duly certified) included in the editorial board of the scientific direction in which the article was written.
2. Articles can be written in Uzbek, Russian or English.
3. Irrespective of the language in which the article is written, it is accompanied by three languages - Uzbek, Russian and English, subject, short annotation, key words and phrases (keywords).
4. The article is submitted to the editors of the magazine in Microsoft Word (Times New Roman 14-dimensional font, one-and-a-half line spacing) in duplicate, paper and electronic version.
5. The total size of the article (including pictures, tables and diagrams) should not exceed 8-10 pages, the size of short messages should not exceed 4-5 pages. A copy of the article is signed by the author (s).
6. The author's surname, name, place of work, position, address (home and service telephone numbers, e-mail) are indicated.
7. If the article includes pictures, tables, diagrams, schemes, diagrams, various graphic symbols, they should be clearly and clearly described, a full explanation of the abbreviations. Formulas must be entered into the text in special computer programs.
8. The referenced or used literature is listed in the general list at the end of the article based on the sequence in the main text, not in the form of subheadings. After the copy in the text, the serial number and page in the list of the cited work are given in square brackets. The names of authors for books, collections, monographs, the full name of the source, the index of publication (city, publisher and year of publication) are indicated here. For journal articles and other periodicals, the names of the authors, article title, journal title, year and number, page number are indicated.
9. Articles submitted to the editorial board will be reviewed by the editorial board. Upon return from review, the article will be submitted to the author for revision on all questions and objections, if necessary. Copies of articles will not be returned.
10. A positively reviewed article is considered accepted by the editors. The editors of the magazine have the right to shorten the text of the article and make editorial changes to it.
11. Articles submitted by professors and teachers of the Institute are accepted on the basis of reviews (recommended in the appropriate order) by members of the editorial board or doctors of science in certain areas.
12. Articles that do not meet the above requirements will not be accepted or considered by the editorial board.

Qo‘qon DPI. Ilmiy xabarlar

Кокандский ГПИ. Научный вестник

“Qo‘qon DPI. Ilmiy xabarlar” ilmiy jurnali OAK Rayosatining 2021-yil 31-martdagi qarori bilan OAK ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kimyo, biologiya, filologiya, tarix hamda 2023-yil 5-maydagi №337/6 sonli Rayosat qarori bilan Pedagogika fan tarmoqlari bo‘yicha milliy nashrlar sifatida kiritilgan.

Maqolalarning ilmiy saviyasi va keltirilgan ma‘lumotlar uchun mualliflar javobgar hisoblanadi.

Bosishga ruxsat etildi: 2025-y. Nashriyot bosma tabog‘i –16,375.

«Poligraf Super Servis» МЧЖ

150114, Farg‘ona viloyati, Farg‘ona shahar, Aviasozlar ko‘chasi 2 –uy

Elektron manzil: kspi_info@edu.uz

№7/2025